

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 344
15. dubna 2019

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Výsledky mimořádné Evropské
rady (čl. 50)

Národní konvent: Priority ČR pro
summit v Sibi

Zahájení procesu reflexe
k hodnotám právního státu v EU

Zpráva o provádění strategické-
ho akčního plánu v oblasti baterií

Výsledky zasedání Rady pro
zahraniční věci

Výsledky zasedání Rady pro
obecné záležitosti

Program evropských institucí

Schválené rámcové pozice

Milí čtenáři,

ačkoliv před sebou máme kratší pracovní týden, čeká nás několik zajímavých akcí a zasedat budou jako obvykle i instituce EU.

Včera jsem měla možnost diskutovat s generálním ředitelem pro evropské záležitosti německého spolkového ministerstva zahraničních věcí Andreasem Peschke, který přijel do Prahy na bilaterální konzultace. Hovořili jsme spolu o nejaktuálnějších evropských otázkách, mezi které patří brexit, víceletý finanční rámec, budoucnost Evropy nebo situace v oblasti právního státu, a také o česko-německém strategickém dialogu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu dnes s podporou dalších partnerů pořádá mezinárodní konferenci nazvanou „10 let Východního partnerství: ekonomická konvergence a příležitosti pro obchod“. Vedle vysokých představitelů ČR, členských zemí Východního partnerství a EU se jí účastní také zástupci businessu a akademické sféry. Já mám tu čest na konferenci vystoupit v panelu, který se zaměří na budoucnost, na příležitosti a překážky pro Východní partnerství v další dekádě.

Ve středu se koná další zajímavá akce. Centrum evropských studií Vysoké školy ekonomické pořádá již 11. ročník konference Evropský den, letos věnovaný výro-

čí 15 let členství ČR v EU. Celkem tři expertní panely se budou věnovat tomu, jak se vyvíjela pozice ČR v rámci EU, o rozpočtu EU a také o tom, kam evropský integrační projekt směřuje a jako roli v něm ČR bude mít. Sekce pro evropské záležitosti se každoročně snaží tuto konferenci svou účastí podpořit a ani letos tomu nebude jinak.

Ve Štrasburku tento týden probíhá poslední plenární zasedání Evropského parlamentu před květnovými volbami. Na jeho programu je hlasování o několika důležitých bodech, například ochraně whistleblowerů, posílení Evropské pohraniční a pobřežní stráž, modernizaci právních předpisů na ochranu spotřebitele nebo programu InvestEU, a debata o aktuálním vývoji v otázce brexitu, tedy o druhém prodloužení lhůty podle článku 50 Smlouvy o EU, na kterém se lídři EU dohodli minulý týden ve středu.

V Lucemburku se včera konalo zasedání Rady pro zemědělství a rybolov. Na programu jednání byl balíček opatření týkajících se reformy společné zemědělské politiky po roce 2020 a výměna názorů k dlouhodobé strategické vizi klimaticky neutrální ekonomiky. V Bukurešti pak tento týden probíhají dvě neformální zasedání ministrů, a sice kultury a zdravotnictví.

Výsledky mimořádné Evropské rady (čl. 50)

Vedoucí představitelé EU-27 se sešli 10. března v Bruselu na mimořádném jednání Evropské rady podle článku 50 Smlouvy o EU, na kterém vyjádřili souhlas s odložením brexitu do 31. října 2019. Jejich rozhodnutí bylo přijato po dohodě se Spojeným královstvím. Delegaci ČR vedl předseda vlády Andrej Babiš.

Vedoucí představitelé EU-27 vzali na vědomí dopis premiérky Spojeného království Theresy Mayové, v němž požádala o další prodloužení lhůty podle článku 50. Vyjádřili s prodloužením souhlas, aby bylo možno ratifikovat dohodu o vystoupení.

Toto prodloužení by mělo trvat pouze po dobu nezbytně nutnou, v každém případě však nejdéle do 31. října. Bude-li dohoda o vystoupení ratifikována oběma stranami před tímto dnem, vystoupení se uskuteční k prvnímu dni následujícího měsíce.

Vedoucí představitelé EU-27 zdůraznili, že bude-li Spojené království ve dnech 23. až 26. května 2019 stále ještě členem EU, bude muset uspořádat volby do Evropského parlamentu. Pokud Spojené

království volby neuspořádá, vystoupí z EU dne 1. června 2019.

Evropská rada (článek 50) zopakovala, že dohodu není možné znovu otevřít. Jakýkoli jednostranný závazek, prohlášení nebo jiný akt by měl být slučitelný s textem i duchem dohody o vystoupení. Vedoucí představitelé rovněž konstatovali, že tohoto prodloužení nelze využít k zahájení jednání o budoucích vztazích. Pokud by se však postoj Spojeného království změnil, Evropská rada je připravena znovu zvážít politické prohlášení o budoucích vztazích.

Dohodnutý termín je kompromisem mezi prodloužením do 31. prosince 2019, respektive 31. března 2020, a kratší variantou do 22. května 2019, respektive 30. června 2019, a navazuje na poslední den mandátu stávající Komise.

HLAVY států a předsedové vlád vzali rovněž na vědomí závazek Spojeného království jednat po celou tuto dobu konstruktivním a odpovědným způsobem.

Evropská rada přezkoumá pokrok na svém zasedání v červnu roku 2019.

/M. Bydžovská/

Národní konvent: Priority ČR pro summit v Sibiui > ČR a EU

Národní konvent o EU vydal doporučení vzniklá na základě kulatého stolu z 29. března 2019, jehož tématem byly priority České republiky pro summit v Sibiui. Odborným garantem kulatého stolu byl Institut pro evropskou politiku EUROPEUM.

Neformální evropský summit v rumunském Sibiui by měl zavřít tzv. období reflexe fungování Evropské unie, které bylo zahájeno na bratislavském setkání 27 členů Evropské rady v září 2016. Během této doby byla vydána řada dokumentů a vyjádření, jakým způsobem by se měla změnit institucionální struktura Unie a její rozhodovací procesy. Do debaty byla zapojena celá řada aktérů, což se odrazilo ve velké rozdílnosti pohledů na budoucí podobu Evropské unie.

Vystupující na kulatém stole se ve svých příspěvcích věnovali nejenom reflexi debaty o budoucnosti Evropské unie, ale i jejím výsledkům. V této souvislosti byla akcentována i nutnost zabývat se rozbořem postoje občanů k Evropské unii. Velká pozornost byla věnována možným **prioritám**, které by měla Česká republika na summitu v Sibiui prosa-

zovat, přičemž byl kladen **důraz na kontinuitu témat**. ČR by měla prosazovat takové priority, které by následně rozvíjela během svého předsednictví v Radě EU. Zmíněna byla oblast vnitřního trhu, digitální agendy, obchodní politiky, průmyslové politiky, ale i bezpečnost včetně kybernetické, udržitelný rozvoj a energetická politika.

ČR by měla dle účastníků své priority **jasně a srozumitelně komunikovat** vůči svým partnerům i občanům. Zároveň účastníci doporučili, aby Česká republika **nepodporovala radikální změny v institucionální struktuře** EU ani rozšiřování hlasování kvalifikovanou většinou do oblasti daní a sociálních otázek.

Úplné znění doporučení a další materiály, včetně podkladového dokumentu a diskuzních otázek naleznete na webových stránkách www.narodnikonvent.eu. Další materiály jsou k dispozici i na Twitterovém účtu @KonventEU, Facebooku Národní konvent o EU, nebo Instagramu #Narodnikonvent. /J. Sochor/

Zahájení procesu reflexe k hodnotám právního státu v EU > Komise

Komise zveřejnila sdělení, ve kterém shrnuje **dostupné nástroje pro sledování, hodnocení a ochranu zásad právního státu v EU**. Dokument obsahuje také **bilanci situace za poslední léta a představuje vizi Komise jak přistoupit k dalšímu posílení hodnot právního státu**. Komise takto zahájí proces reflexe a podníit celoevropskou diskuzi k těmto otázkám.

Ve sdělení Komise uvádí návrh opatření, která by měla napomoci dalšímu účinnému prosazování právního státu v Unii. Tento záměr je prezentován jako systém tří pilířů:

Zvyšování informovanosti: Komise se chce zaměřit na zvyšování povědomí a znalosti zásad právního státu a judikatury v členských státech, a to například prostřednictvím informačních kampaní, či jiných komunikačních aktivit pro veřejnost. Dále navrhuje širší a kontinuální spolupráci s Radou Evropy, včetně zapojení občanské společnosti na regionální a místní úrovni.

Včasná prevence: Komise zdůrazňuje, že hlavní odpovědnost za dodržování zásad právního státu spočívá na členských státech. Evropská unie má ale nabídnout po-

moc, a to prostřednictvím spolupráce a dialogu, kterým má být dosaženo hlubšího porozumění stávající situace právního státu v jednotlivých členských státech a díky tomu má být možné řešit případné problémy v této oblasti včas.

Uzpůsobené řešení situace: Komise chce i nadále zajišťovat řádné uplatňování práva EU prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti. Kromě toho Komise zvažuje provést určitou revizi stávajícího rámce pro právní stát, např. přidáním povinnosti včasného poskytnutí informací Evropskému parlamentu a Radě a jejich následné pomoci, či stanovením jasněho časového harmonogramu dialogů.

Komise také vyzvala Evropský parlament, Radu, jakož i členské státy, aby se zamyslely nad otázkami spojenými s posílením dodržování zásad právního státu a případně předložili konkrétní návrhy, jak by bylo možné tyto zásady v budoucnu dále posílit. **Komise sama hodlá svou vizi dále rozpracovat a v červnu 2019 chce představit ucelený návrh.** /O. Hofmann/

Zpráva o provádění strategického akčního plánu v oblasti baterií > Komise

Komise zveřejnila **9. dubna zprávu o provádění strategického akčního plánu v oblasti baterií**. Ta informuje o **současném stavu, potenciálu, který zvýšené úsilí v oblasti vývoji baterií přinese, o dosažených úspěších a o dalších krocích, které musí být pro úspěch strategie provedeny**.

V návaznosti na budoucí přechod k nízkouhlíkovému hospodářství, masivní rozvoj obnovitelných zdrojů či elektromobility je nutné se ve zvýšené míře věnovat otázkám elektrifikace a vývoje baterií. V této oblasti bude význam baterií klíčový. Jsou totiž nutné i pro stabilizaci sítě, kdy při vysoké výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů do baterií bude energie ukládána a při vysoké spotřebě a nižší výrobě z nich bude energie čerpána. U elektromobilů představuje baterie mnohdy i 40 % ceny.

Komise dle svých zdrojů tvrdí, že **EU se na celosvětovém trhu s bateriemi podílí pouze 3 procenty**, zatímco Asie 85 procenty. Jen v Evropě má trh s bateriemi po-

tenciál až 250 milionů eur ročně, což je pro evropský průmysl příležitost, jenž nesmí být promarněna.

Plánem Komise je v Evropě **vybudovat 20 – 30 „gigatováren“** na výrobu a vývoj nových baterií, zaktivizovat soukromý kapitál a připravit pro trh s bateriemi propracovanou legislativní a regulatorní základnu. V tomto ohledu Komise v budoucnu představí legislativu, která dodá evropským podnikatelům dostatečnou jistotu na trhu se skladováním energie.

EU již nyní poskytla cca 1,3 miliard eur na podporu výzkumu, vývoje a výroby baterií a každým rokem plánuje vydat přes 100 mil. eur ročně. Cílem je i aktivizace soukromého kapitálu, bez kterého nebude dosaženo větších výsledků. Nový trh s bateriemi by měl vytvořit naprosto **nová pracovní místa i odvětví**. Komise počítá s masivní rekvalifikací pracovníků při přechodu na nové technologie, stejně tak jako se spoluprací se vzdělávacími institucemi. /J. Černohorský/

Výsledky zasedání Rady pro zahraniční věci > Rada

V pondělí 8. dubna 2019 se v Lucemburku uskutečnilo neformální zasedání Rady pro zahraniční věci. Českou delegaci vedl ministr zahraničí Tomáš Petříček.

Na úvod jednání Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová informovala o bezpečnostní situaci v **Libyi**, která se v posledních dnech dramaticky zhoršila po rozhodnutí gen. Chalífu Haftara táhnout na Tripolis. Dále vysoká představitelka zkapitulovala poslední vývoj v **Alžíru** po demisi Prezidenta Abdelazíze Butefliky a také zmínila svou přítomnost na posledním summitu Ligy arabských států.

Ministři také debatovali o nedávné úpravě brunejského trestního zákoníku, která zavádí některé kruté a nelidské tresty, a o možném zavedení přísnějších protikubánských sankcí ze strany Spojených států.

V rámci prvního diskuzního bodu k **Afghánistánu** vysoká představitelka připomněla svou návštěvu v regionu (Pákistán a Afghánistán) a nově vyzdvihla pětibodový akční plán na podporu mírového procesu v této zemi. Ten zahrnuje podporu inkluzivního mírového procesu, reform, včetně bezpečnostního sektoru, reintegrace bývalých bojovníků, roli EU jako garanta mírového procesu a regionální ekonomickou integraci a konektivitu. Dle F. Mogheriniové existuje jasná poptávka po substantivní roli EU v mí-

rovém procesu, protože EU je schopna efektivně přivést regionální aktéry k jednacímu stolu. Zástupci členských států v diskusi vyjádřili podporu pětibodovému plánu a zdůraznili potřebu zajistit inkluzivní proces nejen pro aktéry afgánské společnosti ale také nutnost posílené koordinace se Spojenými státy v rámci NATO.

Během diskuze o **Východním partnerství** vysoká představitelka a komisař Julian King pro bezpečnostní unii vyzdvihli nejprve úspěchy tohoto nástroje, ať už je to posilující vzájemný obchod či spolupráce v oblasti vzdělávání a konektivity. Také připomněli nedostatky v oblasti právního státu, boje s korupcí a nezávislosti médií. Ministři obecně podpořili tento přístup a vyzdvihli důležitost tohoto nástroje nejen pro hospodářskou spolupráci, ale také pro zajištění bezpečnosti v tomto regionu. Potvrdili nutnost implementace reform a přijetí výroční deklarace k 10 letům Východního partnerství.

Při pracovním obědě ministři posléze diskutovali o situaci ve **Venezuele**, včetně nedávného jednání Mezinárodní kontaktní skupiny v ekvádorském Quitu dne 28. března. Ministři debatovali o možnostech zvýšení tlaku na venezuelský režim, role vnějších aktérů a o zbavení Juana Guaidóa jeho poslanecké imunity ze strany tzv. Ústavodárného shromáždění. /V. Olmer/

Výsledky zasedání Rady pro obecné záležitosti > Rada

Dne 9. dubna 2019 proběhlo zasedání Rady pro obecné záležitosti v Lucemburku. Na programu jednání byl víceletý finanční rámec 2021 - 2027, závěry k udržitelné Evropě 2030, právní stát v Maďarsku a Polsku a volby do Evropského parlamentu. Delegaci ČR vedl náměstek pro řízení Sekce evropské Ministerstva zahraničních věcí Aleš Chmelař.

Prvním bodem jednání byl **víceletý finanční rámec**. Diskuse byla tentokrát zaměřena na kohezní politiku a společnou zemědělskou politiku, rumunské předsednictví opět předem rozeslalo podkladový dokument. Členské státy v zásadě zopakovaly své dosud zastávané pozice. Skupina čistých plátců žádala omezení kohezních výdajů, které mají uvolnit prostředky pro nové priority. Naopak skupina přátel koheze se přimlouvala za dostatečnou alokaci pro tuto klíčovou politiku a zvýšenou flexibilitu. V oblasti Společné zemědělské politiky byly názory více homogenní ohledně udržení celkové alokace jako v současném období a důrazu na politiku rozvoje venkova. Komise apelovala na dosažení pokroku ve vyjednávání a opět zdůraznila, že po odchodu jednoho z čistých plátců není možné zachovat stejnou úroveň financování kohezní a společné zemědělské politiky, současně nelze trvat na stropu 1,0 %, jinak k posunu nedojde.

Rada dále bez diskuse přijala závěry k dokumentu „**Směrem k udržitelné Evropě do roku 2030**“. Závěry mj. vyzývají Komisi, aby předložila implementační strategii Agendy 2030 na úrovni EU s konkrétními cíli, opatřeními a harmonogramem plnění.

V rámci dalšího bodu Komise poskytla shrnutí **aktuální situace v Maďarsku**. Dle jejího hodnocení se situace občan-

ské společnosti nezlepšila, zmíněna byla mj. též kampaň proti předsedovi Komise, tzv. zákon „Stop Soros“ a situace žadatelů o azyl. Několik členských států se ve svých vystoupeních vyslovilo pro konání ústního slyšení dle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU v co nejbližším termínu po volbách do Evropského parlamentu. Nejčastěji bylo navrhováno červnové zasedání Rady pro obecné záležitosti. Maďarsko se následně k vzneseným připomínkám obsáhle vyjádřilo. Rumunské předsednictví závěrem stručně shrnulo, že Rada se budou touto věcí dále zabývat.

Ve vztahu k situaci v **Polsku** konstatovala Komise, že v mezidobí nenastal žádný pozitivní pokrok, o kterém by mohla informovat. Skupina členských států následně zopakovala své obavy ohledně vývoje v zemi, a to i přes některé učiněné dílčí pokroky. Většina z nich pak rovněž označila za nutné konání dalšího ústního slyšení dle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU (SEU). Polsko odkázalo na poslední ústní slyšení v prosinci 2018, kdy byly všechny otázky podrobně diskutovány. Zopakovalo svůj názor, že řízení dle čl. 7 SEU ztratilo svůj účel a mělo by být pozastaveno. Dle závěru rumunského předsednictví se bude Rada pro obecné záležitosti i touto věcí dále zabývat.

V rámci pracovního oběda následně proběhla výměna názorů k nadcházejícím **volbám do Evropského parlamentu**. Zmíněna byla rizika dezinformací a manipulací a nárůst populismu či očekávaná nízká účast ve volbách. Byly vyzdvíženy některé konkrétní pozitivní příklady, jak je možné volební účast a proevropské smýšlení podpořit.

Příští zasedání Rady pro obecné záležitosti se uskuteční 21. května 2019. /K. Šustrová/

Program evropských institucí, 16. až 23. dubna > Informace

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 15. – 18. dubna

Bankovní reforma, Evropský orgán pro pracovní příležitosti, interoperabilita mezi informačními systémy EU v oblasti hranic a víz a azylu a migrace, vymáhání a modernizace právních předpisů na ochranu spotřebitele, Evropský obranný fond, Kosmický program EU, program Digitální Evropa (17. 4.), Nástroj pro propojení Evropy, program InvestEU, program LIFE, prevence šíře-

ní teroristického obsahu online, Evropská síť styčných úředníků pro přistěhovalectví.

Zasedání kolegia komisařů, 16. dubna

Efektivnější tvorba legislativy v oblasti sociální politiky – identifikace oblastí, ve kterých by se mělo hlasovat kvalifikovanou většinou; strategie pro Latinskou Ameriku.

Schválené rámcové pozice ve 15. týdnu > Informace

Rámcová pozice Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu „**Evropský výzkumný prostor: společně k pokrokovější Evropě v oblasti výzkumu a inovací**“ (vypracovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy)

Rámcová pozice ke zprávě Evropské komise o provádění rámcové **směrnice o vodě (2000/60/ES) a směrnice o povodňových rizicích (2007/60/ES)** (vypracovalo Ministerstvo životního prostředí)

Aktualizace rámcové pozice pro vyjednávání mezi **EU a USA o dohodě o odstranění průmyslových tarifů** a o dohodě o posuzování shody (vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Rámcová pozice ke sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě – **Zpráva o pokroku v provádění evropského programu pro migraci** (vypracovalo Ministerstvo vnitra)

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 344, týden od 8. do 14. dubna 2019 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: Kateřina Hamplová * Kontakt: newsletter@vlada.cz